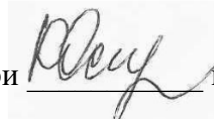

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи

Затверджено

На засіданні кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол №1 від 28.08.2020 р.)

Завідувач кафедри проф. Островська К.О.

**Силабус з вибіркової дисципліни «Методологія та методи психолого-педагогічних досліджень»,
що викладається в межах ОПП «Соціально-психологічна реабілітація»
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти 231 Соціальна робота**

Львів 2020 р.

Назва дисципліни	Методологія та методи психолого-педагогічних досліджень
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Туган-Барановського, 7
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет педагогічної освіти, кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	23 Соціальна робота 231 Соціальна робота
Викладач (-і)	Лоїк Галина Богданівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи
Контактна інформація викладача	ел. пошта: gallojik@ukr.net
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Вівторок 15.00-16.30 (кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи, вул. Туган-Барановського, 7)
Сторінка курсу	https://pedagogy.lnu.edu.ua/course/porivnyalna-pedahohika
Інформація про дисципліну	Курс «Методологія та методи психолого-педагогічних досліджень» призначено для магістрів першого року денної та заочної форми навчання. Предметом вивчення навчальної дисципліни є: ознайомити студентів із методологією і методами психолого-педагогічних досліджень, їх взаємодією з комплексом

	педагогічних, гуманітарних і наукових дисциплін. Способом аналізу соціально-антропологічної проблематики в контексті найвпливовіших сучасних методологій; сформуванати навички самостійної орієнтації в концепціях і поняттях сучасної соціально-антропологічної науки на підставі опрацювання текстів найбільш презентативних персоналій.
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна «Методологія і методи психолого-педагогічних досліджень» Спеціальність 231 Соціальна робота для освітньої програми «Соціально-психологічна реабілітація», яка викладається в 2 семестрі в обсязі __3__ кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі дисципліни	Мета курсу: «Методологія і методи психолого-педагогічних досліджень» – формування у студентів-магістрантів методологічної культури та компетентності, оволодіння технологією досліджень, готовності написання магістрів науково-дослідницьких магістерських та інших видів робіт.
Література для вивчення дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи: курс лекцій: модульне навчання: навч. посібник. – К.: ІСДО, 1993. – 220 с. 2. Валеев Г. Х. Методология научной деятельности в сфере социогуманитарного знания / Г. Х. Валеев. – М.: Наука, 2005. – 234 с. 3. Введение в научное исследование по педагогике учеб. пособие для студентов высших учеб. пед. заведений / Под ред. Ю. К. Бабанского, В. И. Журавлева. – М.: Просвещение, 1988. – 169 с. 4. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання / С. С. Вітвицька. – 2-е вид. доп. та перероб. – К.: Центр навч. літератури, 2011. – 384 с. 5. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : методологічні поради молодим науковцям. – К. - Вінниця, 2008. – 278 с. 6. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; голов. Ред. В. Г. Кремень. – К.: ЮрінкомІнтер, 2008. – 1040 с. 7. Євдокимов В. І. Педагогічний експеримент: навч. посібник для студентів пед. вузів / В. І. Євдокимов, Т. П. Агапова та ін. – Харків: ХДПУ ім. Г. Сковороди, 2001. – 147 с. 8. Загвязинский В. И. Исследовательская деятельность педагога: учеб. пособие для студентов высших учеб. пед. заведений / В. И. Загвязинский. – М.: Изд. центр "Академия", 2006. – 176 с. 9. Загвязинский В. И. Методология и методы психолого-педагогического исследования: учеб. пособие для студентов высших учеб. заведений / В. И. Загвязинский, Атаханов Р. – М.: Изд. центр "Академия", 2001. – 208 с.

10. Зайченко І. В. Педагогіка: підручник для студентів вищих навч. закладів. – 2-е вид. – К.: "Освіта України", 2009. – 528 с.
12. Краевский В. В. Методология научного исследования: пособие для студентов и аспирантов пед. вузов / В. В. Краевский. – СПб: СПбГПУ, 2001. – Вып.17. – 148 с.
13. Краевский В. В. Методология педагогики: новый этап: учеб. пособие для студентов 29 высших учеб. пед. заведений / В. В. Краевский, Е. В. Бережнова. – М.: Изд. Центр "Академия", 2006. – 400с.
14. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору / В. Г. Кремень. – К.: Пед. думка, 2009. – 520 с.
15. Кудіна В. В. Педагогіка вищої школи. – 2-ге вид., допов. / В. В. Кудіна М. І. Соловей, Є. С. Спіцин. – К.: Ленвіт, 2007. – 194 с.
17. Мартиненко С. М. Організація науково-дослідницької роботи студентів з педагогічних дисциплін: навч.-метод. посібник / С. М. Мартиненко, А. М. Москаленко. – К., 2007.
18. Мартиненко С. М., Хоружа Л. Л. Загальна педагогіка: навч. посібник / С. М. Мартиненко, Л. Л. Хоружа. – К.: Вид-во МАУП, 2009. – 176 с.
19. Новиков А. М. Методология образования / А. М. Новиков. – М.: Эгвес, 2002. – 320с.
20. Новиков А. М. Научно-экспериментальная работа в образовательном учреждении / А. М. Новиков: 2-е изд. – М.: Педагогика, 1998. – 134с.
21. Пехота О.М. Основи педагогічних досліджень: навч. посібник / О.М. Пехота. – 2-ге вид., перероб. та допов. – К.: Знання, 2013. – 287 с.
22. Попков В. А., Коржуев А. В. Методология педагогики: учеб. пособие для студентов высших учеб. заведений / В. А. Попков, А. В. Коржуев. – М.: Изд-во МГУ, 2007. – 208 с.
23. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень: навч. посібник / В. К. Сидоренко, М. А. Хайруддінов, У. А. Абдулгазіс. – Сімферополь: СОНАТ, 2000. – 168 с.
24. Сисоева С.О. Методология научно-педагогических исследований: Пособие / С.О. Сисоева, Т.Є. Кристопчук. – Рівне, Волинські обереги, 2013. – 360 с.
25. Смирнов С. Д. Педагогика и психология высшего образования: учеб. пособие для студентов высших учеб. заведений / С. Д. Смирнов. – 3-е изд. – М.: Изд. Центр "Академия", 2007. – 400с.
26. Спіцин Є. С. Методика організації науково-дослідної роботи студентів у вищому навчальному закладі освіти. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2003. – 120 с.
27. Сухомлинська О. В. Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем / О. В. Сухомлинські. – К.: А.П.Н., 2003. – 68 с.

<p>Обсяг курсу</p>	<p><u>24</u> годин аудиторних занять. З них 12годин лекцій,12годин практичних занять (для студентів денної форми навчання)</p> <p><u>12</u> годин аудиторних занять. З них 6годин лекцій, <u>6</u> годин практичних занят (для студентів заочної форми навчання)</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Після завершення курсу студент повинен:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - методологічні засади та науковий апарат психолого-педагогічних досліджень; - класифікацію методів психолого-педагогічних досліджень; - етапи організації психолого-педагогічних досліджень; - засоби отримання та прийому аналізу емпіричного та експериментального матеріалу; - вимоги до оформлення результатів психолого-педагогічного дослідження; - понятійно-термінологічний апарат науки. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обирати тему для науково-дослідницької роботи; - розробляти структуру експериментального пошуку; - складати програму експерименту; - відбирати методи і методики , які необхідні для проведення різних етапів психолого-педагогічного дослідження; - працювати з науковими джерелами; - обробляти та аналізувати наукову інформацію; - спрямовувати наукові знання у площину практично-професійного використання; - узагальнювати та презентувати результати психолого-педагогічних досліджень; - готовність застосовувати отримані знання у професійно-педагогічній діяльності. <p>Очікується, що після завершення курсу студенти набудуть таких компетентностей:</p> <p>Інтегральна компетентність:</p> <p>ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності, процесу навчання, що передбачає проведення досліджень та застосування певних теорій, методів соціальної роботи, соціально-психологічної реабілітації та науково-дослідної, науково-педагогічної Діяльності характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.</p>

	<p>Загальні компетентності</p> <p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>Фахові компетентності</p> <p>ФК 1. Здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук, у тому числі методи математичної статистики та кількісні соціологічні методи, стосовно завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціальної роботи.</p> <p>Програмні результати навчання:</p> <p>ПРН 1. Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.</p> <p>ПРН 2. Критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань про практики соціальної роботи, формулювати висновки та рекомендації щодо їх впровадження.</p> <p>ПРН 4. Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук.</p> <p>ПРН 5. Збирати та здійснювати кількісний і якісний аналіз емпіричних даних.</p> <p>ПРН 6. Самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для професійного зростання, опановувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості.</p> <p>ПРН 7. Застосовувати загальне та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних задач та здійснення наукового дослідження.</p> <p>ПРН 11. Організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, ініціювати командування та координувати командну роботу.</p> <p>ПРН 14. Визначати методологію прикладного наукового дослідження та застосовувати методи кількісного та якісного аналізу результатів, у тому числі методи математичної статистики.</p> <p>ПРН 15. Розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг та управлінських рішень.</p>
<p>Ключові слова</p>	<p>Методологія, методи, психолого-педагогічні дослідження, дослідницько-пошукова діяльність; кваліфікація, науковий експеримент; об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза, апробація, результати.</p>

Формат курсу	Очний, заочний
теми	ДОДАТОК(схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	іспит
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Педагогіка», «Філософія», «Психологія», «Соціологія», «Історія».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекція, бесіда, інтерактивні методи (робота в малих групах, мозковий штурм), виконання індивідуальних завдань, проєктів.
Необхідні обладнання	Ноутбук, мультимедійний проектор, фліпчарт, маркери.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Практичні заняття: (50 балів) - 6 практичних 4- за підготовку практичних завдань МКР – 25 балів
Питання до іспиту	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання курсу " Методологія і методи психолого-педагогічних досліджень". 2.Якими теоретичними конструктами опосередковується взаємозв'язок теми й мети дослідження. 3.Поняття методики наукового дослідження. 4. Основні етапи організації науково-педагогічного дослідження: 5. До якої групи відносять метод «педагогічний консиліумг? 6.До які групи відносять методи - спостереження, бесіда, анкета, вивчення результатів діяльності ?

7. Особливості методу тривалого, планомірного споглядання об'єктів і суб'єктів педагогічного процесу без втручання у сам процес.
8. Етапи дослідження підготовки кваліфікаційної роботи .
9. Визначте, які із методів науково-педагогічних досліджень відносяться до емпіричних.
10. Визначте загальні методи науково-педагогічного дослідження.
11. Подібність і відмінність інтерв'ю і бесіди?
12. Які із методів відносяться до теоретичних методів психолого-педагогічного дослідження?
13. Види педагогічного експерименту .
14. Основні функції науки у сучасному суспільстві.
15. Характеристика різних форм наукової діяльності:
16. Типи науково-педагогічних досліджень.
17. Основні підходи до класифікації педагогічних досліджень.
18. Критерії оцінювання прикладних досліджень.
19. Визначте ознаки фундаментальних досліджень.
20. У чому полягає сутність наукової проблеми?
21. Що таке актуальність дослідження?
22. Що може виступати об'єктом педагогічного дослідження?
23. На основі чого визначається предмет дослідження?
24. Що таке мета педагогічного дослідження?
25. Що являє собою гіпотеза дослідження?
26. Розкрийте суть поняття терміну "методологія".
27. Визначте основні методологічні принципи педагогічного дослідження.
28. Назвіть види аналізу.
29. Що таке спостереження?
30. Які етичні проблеми виникають під час використання методу спостереження?
31. Назвіть об'єкти спостереження у професійній педагогіці.
32. Чим відрізняється спостереження у повсякденному житті від спостереження як наукового методу дослідження?
33. Які види спостереження розрізняють за ступенем безпосередньої участі дослідника?

	<p>34. Основні види експерименту.</p> <p>35. Фактори ефективності проведення експерименту.</p> <p>36. Етапи проведення експерименту.</p> <p>37. Методика проведення порівняльного педагогічного експерименту.</p> <p>38. Методика проведення формувального експерименту.</p> <p>39. Метод рейтингу. Його особливості.</p> <p>40. У яких сферах використовують тестові методи?</p> <p>41. Визначте та охарактеризуйте види тестів за їх функціональною ознакою.</p> <p>42. Які класифікації тестів розрізняють?</p> <p>43. Вимоги до тестування.</p> <p>44. Надійність тесту.</p> <p>45. Валідність тесту.</p> <p>46. З якою метою проводиться анкетування?</p> <p>47. З яких частин складається структура анкети?</p> <p>48. Типи анкет за формою.</p> <p>49. У яких випадках доцільно використовувати анкети у педагогічних дослідженнях?</p> <p>50. Якими умовами забезпечується вірогідність дослідження?</p> <p>51. Назвіть основні поняття математичної статистики.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

ДОДАТОК

Схема курсу

Ти ж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) * *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література *** Ресурси в Інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
1.	<p>Тема 1. Методологічні засади та науковий апарат психолого-педагогічних досліджень.</p> <p>Методологія педагогіки, описова і нормативна функції методології педагогіки, ієрархія рівнів методологічного знання, методологічне забезпечення, психолого-педагогічні дослідження, педагогічна дійсність, принцип, основні методологічні принципи психолого-педагогічних досліджень, конкретно-наукові принципи психолого-педагогічних досліджень, методологічні вимоги, аксіологічний підхід, педагогічна наука, педагогічна практика, педагогічна діяльність, педагогічна дійсність, прогностичні дослідження, складові педагогічної діяльності, різновиди зв'язку педагогіки з іншими науками, парадигма.</p>	Лекція, 2 год.	1,2,3 Інтернет ресурси	Опрацювати матеріали лекції.	1 тиждень
2.	<p>Тема 1. Роль методології у сучасних наукових психолого-педагогічних дослідженнях.</p>	Практичне заняття, 2 год		Підготувати реферат на тему: «Актуальні проблеми сучасних психолого-педагогічних досліджень»	2 тиждень
3.	<p>Тема 2. Організація дослідницько-пошукової діяльності у педагогічних вищих навчальних закладах.</p>	Лекція, 2 год.	4,5,6 Інтернет ресурси	Опрацювати матеріали лекції.	3 тиждень

	<p>Суть понять "науковедослідження", "стихійно-емпіричнепізнання", "педагогічнедослідження". Формивідображенняпедагогічноїдійсності(науковепізнання, стихійноемпіричнепізнання, художньо-образневідображення). Особливостінауковогопізнання. Завданняпедагогічнихдосліджень. Видипедагогічнихдосліджень (фундаментальні, прикладні, розробки) та їхзавдання. Варіанти схем послідовностіосновнихетапівсучаснихпсихологопедагогічнихдосліджень – фундаментального, теоретико-експериментального, експериментального</p>				
4.	Тема 2.Наукове дослідження в педагогіці як особлива форма пізнавальної діяльності.	Практичне заняття, 2 год		Підготувати наукову доповідь на тему: «Особливості наукових досліджень з історії та теорії педагогіки»	4 тиждень
5.	Тема 3. Логіка і структура психолого-педагогічних досліджень. Поняття про логіку дослідження. Особливості вибору теми та проблеми дослідження. Логіко-структурна модель педагогічного дослідження (за В. Загвязинським і С. Гончаренком).	Лекція, 2 год.	8,10,12,17 Інтернет ресурси	Опрацювати матеріали лекцій.	5 тиждень
6.	Особливості психолого-педагогічних досліджень магістрів	Практичне заняття, 2 год.		1. Дати відповіді на питання: 1. Назвіть основні підходи до класифікації педагогічних досліджень. 2. Які виділяють критерії оцінювання прикладних досліджень? 3. Визначте ознаки фундаментальних досліджень. 4. У чому полягає сутність наукової проблеми? 5. Що таке актуальність дослідження? 6. Що може виступати об'єктом педагогічного дослідження?	6 тиждень

				<p>7. На основі чого визначається предмет дослідження?</p> <p>8. Що таке мета педагогічного дослідження?</p> <p>9. Що являє собою гіпотеза дослідження?</p> <p>10. Розкрийте суть поняття терміну "методологія".</p> <p>11. Визначте основні методологічні принципи педагогічного дослідження.</p> <p>2. Скласти індивідуальний план виконання магістерського дослідження</p>	
7.	<p>Тема 4 Класифікація методів психолого-педагогічного дослідження.</p> <p>Теоретичні методи як знаряддя встановлення прихованих закономірностей, взаємовплив чинників розвитку педагогічного явища або процесу. Мислення, його форми. Загальнонаукові логічні методи – основа теоретичного психолого-педагогічного дослідження. Теоретичний аналіз і синтез (класифікаційний аналіз, каузальний аналіз). Абстрагування і конкретизація. Індукція і дедукція. Метод моделювання і його етапи (конструювання моделі процесу, експериментальне дослідження моделі, перехід від моделі до природного, первинного об'єкту з перенесенням на нього результатів моделювання).</p>	Лекція, 2 год.	19,20,21,24 Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріал лекції.	7 тижень
8.	<p>Тема 4. Критерії і оцінки результатів експериментального психолого-педагогічного дослідження.</p>	Практичне заняття, 2 год.		<p>Індивідуальні завдання:</p> <p>1. Провести відбір методів дослідження для виконання магістерської роботи з педагогіки.</p> <p>2. Охарактеризувати методи педагогічного дослідження, які можуть використовуватися</p>	8 тижень

				під час написання магістерської роботи з педагогіки , та їх призначення. 3. Продемонструвати на конкретному прикладі тісний зв'язок аналізу з синтезом.	
9	<p>Тема 5 Методика проведення наукового експерименту.</p> <p>Загальна характеристика емпіричних методів педагогічного дослідження. Метод вивчення психолого-педагогічної наукової і методичної літератури, архівних матеріалів. Прийоми роботи з книгою. Бібліографічний пошук і опис. Обробка одержаної інформації і види її представлення (стислий загальний опис – анотування, конспектування, окремі виписки і цитати, таблиці, графіки). Спостереження як метод збирання інформації. Його основні характеристики. Види спостережень: цілеспрямоване і випадкове, суцільне і вибіркоче, безпосереднє і опосередковане, тривале і короткочасне, констатувальне і оцінне, каузальне і експериментальне, польове і лабораторне. Різноманітність способів фіксації результатів спостереження. Загальні вимоги до проведення спостереження. Бесіда як метод одержання інформації в логічній формі. Формалізовані (зі стандартизовано поставленими питаннями і з реєстрацією відповідей) і неформалізовані бесіди. Методика проведення і техніка фіксації результатів. Методи опитування: анкетування, тестування, інтерв'ю, соціометрія. Переваги і недоліки методів опитування. Види анкетування (відкриті, закриті, змішані), вимоги до змісту анкет. Особливості проведення інтерв'ю, вимоги до розробки змісту його питань. Тестування як</p>	Лекція, 2 год.	24,26,27 Інтернет ресурси	Опрацювати матеріал лекції	9 тижень

	спосіб вивчення продуктивності систем впливів на об'єкти. Види тестів. Вимоги до тестів - валідність і надійність. Соціометричний метод як спосіб розкриття структури міжособових відносин, його види.				
10.	Тема 5. Методика проведення наукового експерименту	Практичне заняття, 2 год		Підібрати та описати методики для проведення педагогічного чи психологічного експерименту (тема згідно з темою магістерського дослідження).	10 тиждень
11	Тема 6. Апробація та оформлення результатів психолого-педагогічного дослідження Вимоги до оформлення тексту магістерської кваліфікаційної роботи. Вимоги до оформлення списку використаних джерел. Структура, доповіді, презентації. Види апробацій результатів психолого-педагогічного пошуку. Форми представлення результатів педагогічних та психологічних досліджень. Вимоги до підготовки доповіді. Структура наукової статті.	Лекція, 2 год.	24,25,26,27 Інтернет ресурси	Опрацювати матеріали лекції.	11 тиждень
12.	Тема 6. Підготовка магістерської кваліфікаційної роботи до захисту.	Практичне заняття, 2 год	2, 8, 14 Інтернет ресурси	За темою магістерського дослідження підготувати доповідь на студентську наукову конференцію	12 тиждень
13	Модульна контрольна робота				13 тиждень